

[5. 1.]

MISSIVE van den Minister van Kolonien.

's GRAVENHAGE, den 21sten Julij 1874.

Meermalen is in de Tweede Kamer de wensch uitgesproken, dat het tijdstip der indiening van het Koloniaal Verslag in dier voege zoude worden geregeld, dat de Kamer een nieuw verslag gedrukt voor zich heeft op het oogenblik, waarop zij tot de overweging der Indische begrooting geroepen wordt.

Mijnerzijds tot de vervulling van dezen wensch naar vermogen willende medewerken, maak ik, met 's Konings magtiging, reeds thans een aanvang met de indiening der afgewerkte gedeelten van het verslag voor dit jaar, om de nog ontbrekende gedeelten te doen volgen naar mate zij voor den druk gereed komen.

De mededeelingen in dit verslag betreffen in den regel slechts hetgeen tot 1 Junij jl. hier te lande bekend was. Is in enkele gevallen van dezen regel afgeweken, dan blijkt het uit het verslag zelf.

De Minister van Kolonien,

FRANSEN VAN DE PUTTE.

Aan den Heer Voorzitter van
de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

[5. 2.]

KOLONIAAL VERSLAG van 1874. **Nederlandsch (Oost-) Indie.****A. Grondgebied en bevolking.**

§ 1. Grondgebied.

De Nederlandsche souvereiniteit is in 1874 uitgestrekt over een gedeelte van het gebied, dat in vroegere verslagen vermeld werd onder de benaming van „*Onafhankelijk noordelijk gedeelte van Sumatra*”. Terwijl in Groot Atjeh door eene militaire occupatie het Nederlandsch gezag is gevestigd, is de Nederlandsche souvereiniteit erkend door de meeste Atjehsche staten op de westkust en door verscheidene op de noord- en noordoostkust van Sumatra. Voor de bijzonderheden zij verwezen naar hoofdstuk C, § 3.

Het eiland Bengkalis, gelegen tegenover den mond van de Siakrivier, is door den Sultan van Siak aan het Nederlandsch-Indisch Gouvernement afgestaan tegen eene schadeloosstelling in geld. Zie hierover mede hoofdstuk C, § 3.

Overigens is het Nederlandsch grondgebied in Indie gebleven gelijk het was tijdens de indiening van het vorig verslag.

§ 2. Bevolking.

Bij een Indisch besluit van October 1873 zijn nieuwe voorschriften gegeven omtrent de indiening van bevolkingsstatistieken. Die voorschriften zijn dadelijk in werking gebragt, en het gevolg daarvan is, dat bij dit verslag geene tabellen kunnen worden overgelegd.

Voortaan zullen de hoofden van gewestelijk bestuur vóór 1 Junij van elk jaar de tabellen, volgens het nieuwe model ingerigt, en ingevuld met de opgaven betreffende het afgelopen jaar, indienen, opdat die door de afdeling „Statistiek” der algemeene secretarie, tot algemeene tabellen verwerkt en vervolgens als bijlagen bij het Koloniaal verslag van het volgend jaar gevoegd kunnen worden.

B. Opperbeheer.

Bij Koninklijk besluit van 27 Augustus 1873, n°. 16, werd de heer F. N. NIEUWENHUYZEN, vice-president van den Raad van Indie, op zijn verzoek, eervol uit 's lands dienst ontslagen; in zijne plaats werd bij Koninklijk besluit van 30 Augustus 1873, n°. 1, benoemd de heer O. VAN REES, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en vroeger lid van den Raad van Indie. De Raad is dus thans zamengesteld als volgt: vice-president de heer O. VAN REES; leden, de heeren H. M. ANDRÉE

WILTENS, mr. T. H. DER KINDEREN, mr. G. G. VAN HARENCARPEL en S. VAN DEVENTER Jsrd.

Aan den vice-president is eene commissie opgedragen in het belang der verbetering van het belastingstelsel. Zie hierover hoofdstuk III.

De persoonlijke bemoëjenis van den Gouverneur-Generaal met bestuursaangelegenheden van ondergeschikten aard werd weder beperkt door de volgende maatregelen:

a. Aan den directeur van onderwijs, eeredienst en nijverheid werd opgedragen de beschikking over opgedolven voorwerpen, van belang voor kunst of wetenschap, getaxeerd op geene hoogere geldswaarde dan f 1000 (Indisch besluit van 31 Januarij 1873, n°. 52).

b. De verplichting, om de magtiging van den Gouverneur-Generaal te vragen voor de indienststelling van gewezen landsdienaren, werd opgeheven ten opzichte van hen, die in hunne laatste betrekking niet door den Gouverneur-Generaal waren benoemd (*Indisch Staatsblad* 1874, n°. 8a).

c. De aanwijzing der standplaatsen van schouten en onderschouten werd overgelaten aan de hoofden van gewestelijk bestuur (*Indisch Staatsblad* 1873, n°. 224).

d. Met wijziging van art. 64 van het reglement op de regterlijke organisatie werd bepaald, dat op de benoeming en het ontslag van buitengewone substituut-griffiers door regterlijke collegien de goedkeuring van den directeur van justitie moet worden gevraagd. Het Hoog geregtshof, door welks tusschenkomst vroeger de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal werd ingeroepen, ontvangt nu mededeeling van de beschikking des directeurs (*Indisch Staatsblad* 1873, n°. 236).

De oorlog tegen Atjeh gaf wederom aanleiding, dat in enkele gevallen door den Gouverneur-Generaal werd gebruik gemaakt van de bevoegdheid, hem bij art. 43 van het Regeringsreglement verleend, en wel tot tijdelijke versterking van de legormagt, tot aanstelling van officieren boven de formatie, en tot tegenang van den in- en uitvoer van oorlogsbehoefden in sommige gewesten.

C. Mededeelingen van staatkundigen en algemeenen aard.

§ 1. Betrekkingen met het buitenland.

Ten gevolge van den oorlog tegen Atjeh, waren de aanrakingen met het buitenland, voornamelijk met het Britsch bestuur in de Straits Settlements, veelvuldiger dan in andere jaren. Daarbij werd van de zijde der vreemde autoriteiten steeds de meeste welwillendheid ondervonden.

Na de officiele mededeeling van de blokkade der Atjehsche kust (zie vorig verslag bladz. 3), werd door de Regering van Britsch Indie de uitvoer van oorlogsbehoefden naar Atjeh en Nederlandsch Indie, door de gouverneurs van Ceylon en van de Straits de uitvoer naar Atjeh verboden.

Naar aanleiding van de door de Nederlandsche agenten in de Straits ontdekte intrigues der aldaar gevestigde Mohammedanen, die het verwekken van onlusten in Nederlandsch Indie ten doel hadden, vaardigde de gouverneur eene proclamatie uit, waarbij de bestaande strafbepalingen tegen dergelijke handelingen in herinnering gebragt werden.

In Julij 1873 kwam het Britsche oorlogsschip *Thalia* zich overtuigen van het effectieve der blokkade. De kommandant stelde zich in aanraking met den kommandant der maritime middelen in de wateren van Atjeh en keerde daarop met zijn bodem naar Penang terug.

Toen de blokkade was afgekondigd, deed de gouverneur der Straits een beroep op de verklaring, door den Gouvernements-commissaris NIEUWENHUYZEN op zijne reis naar Atjeh te Singapore afgelegd, dat de regelmatige handel niet benadeeld zou worden door de maatregelen, welke tegen Atjeh genomen werden. Hem werd geantwoord dat sedert het afleggen dier verklaring de omstandigheden geheel van aard waren veranderd en dat dien ten gevolge eene strenge blokkade der Atjehsche kust volstrekt noodzakelijk geworden was. Ten gerieve der han-